

Those in whose hearts these vices find no seat, -- They are all **good and fertile fields** for seed. (The Jataka: Vol. III & IV: Book XV: p-239)
(တိဗ္ဗဂမိဟ် = လယ်ယာမြေကောင်း = good and fertile fields)

- ဗမ္မားတံဂ် ခေံမလူတ်ကွတ်ဗိုတ်ရောင်။ ခေံဇိုန်ကိုဉ်သွပ် ကုတ္တဒါန်တံဂ် ဟံဂ်ဒိုန်ဟောင်။ ညးမစာ်စူးအာနူမာနဇာတိဂကူတံဂ် ညးမွဲကိုသီလမပြတံဂ် နွံတရ။ ဂ်ညးတံဂ် ညင်ရ်တိဗ္ဗဂမိဟ်မဒ်ရောင်။ ပွဲညးမသွဟ်ကိုတိဗ္ဗဂမိဟ်တံဂ် မွဲကိုဒါန်ဂ် မဇ္ဇော်ကိုဖိုရ။ ညးမွဲကိုသီလမပြတံဂ် ဒ်မဇိုန်ကိုဉ်သွပ် ကုတ္တဒါန်တံဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၄၉၇။ ၇-၃၆၅။ အစွောံ။) (တိဗ္ဗဂမိဟ် = လယ်ယာမြေကောင်း = good and fertile fields)

(((((((((((((((())))))))))))))))))

ခါန်

ဝေါဟာရ ‘ခါန်’ ဝံ နှိပိုဒ်ကြိယာမွဲရ။ ပွဲအဘိခါန်အ္ဗာဟာလီဒေဂ် ပံက်လဝ်အဓိပ္ပါယ် v. to appoint, to set in order တဲ့၊ ‘ခါန်ပွာန်’ ဂ် ညးကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် to raise an army ရ။ ပွဲအဘိခါန်မန်ဗွာ အ္ဗာထောန်သိုင်ဂ် ပံက်လဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘ပြင်ဆင်သည်’/ ‘စုဆောင်းသည်’ တဲ့၊ ‘ခါန်ပွာန်’ ဂ် ကိုလဝ်အဓိပ္ပါယ် ‘စစ်ပြင်ဆင်သည်’ ရ။ ဝါကျပယိုက်ဂမ္တိုင်မွဲသွပ်ဝံ လူတ်ရင်ညိ။

- ညးစှ်ကောကိုဒေ ခါန်ကေတ်ဗိုလဗးတဲ့ “ပွဲဂွးဇမ္ဗုဒိပ်ဝံ ပိုအာဗတိုက်ကေတ်ညိ” ဂးတဲ့ ဇက်တိတ်အာနူဉ်ရ။ (၅၅၀။ ၉-၄၅၄။ ၇-၇၇။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ထိုတစ်ကျိပ်သော မင်းညီနောင်တို့သည် “ဇမ္ဗုဒိပ်ကျွန်းအလုံး၌ရှိသော မင်းအဖြစ်ကို ယူကုန်အံ့” ဟု မြို့မှထွက်၍ --။ (၅၅၀။ ၁-၇၂၆။ ညောင်ကန်။) ပွဲမူအေဂံလိက်/ They (the Ten Brethren) now set out, intending to conquer all India. (The Jataka: Vol. III & IV: Book X: p-52) (နကိုမူဗွာကို နကိုမူအေဂံလိက်ကို ဟွပ်ပွဲဝေါဟာရဟံဂ်ရ။ ‘ခါန်ကေတ်ဗိုလဗး’ မွဲဂ် ‘ဇ္ဈောံကေတ်ဗိုလဗး’၊ ဗတ်ဗွာမွဲ “စစ်သည်ဗိုလ်ပါများကို စုဝေးသည်” ဒးကေတ်အဓိပ္ပါယ်ရ။ ပွဲမူဗွာကို ပွဲမူအေဂံလိက်ကို အဓိပ္ပါယ်သ်ဏာန်ဂ် ဟံဂ်ခွဲဒေက်ဒိုင်ရ။)
- “ယံတလညး၊ လှဒိုင်ရ၊ နဉ်ပွယ်ပညာအဲဂ် ပိကျိုင်ဗွာင်ဂ် အဲညောတ်ကိုတလညးရ။ ဗိုပွာန်ပန်ကိုပံ တွညးခါန်ကိုအာကရောံအဲဂ် ကိုဝံပြဟ်ညိ” မင်ဗွဲဂး။ (၅၅၀။ ၉-၄၆၇။ ၇-၁၅၃။ အစွောံ။) ပွဲမူဗွာ/ ထိုအခါ မင်းကို လုလင်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်သည် ဝပြောစည်ပင်ကုန်သော ပြမ်းသောလူရှိကုန်သော ပြည့်စုံသောစစ်သည်ဗိုလ်ပါ ဆင်ယာဉ်မြင်းယာဉ်ရှိကုန်သော သုံးမြို့တို့ကိုမြင်၏။ အကျွန်ုပ်သည် မိမိအစွမ်းဖြင့် ထိုသုံးပြည်

တို့ကိုယူ၍ ဆက်ပါအံ့။ ကြာမြင့်စွာမပြုမူ၍ လျင်စွာသွားခြင်းငှာ သင့်၏” ဟုလျှောက်၏။ (၅၅၀။ စတု-၃၉/၄၀။ ညောင်ကန်။) ပွဲမှုအေဂံလိက်/ Then said the young man, “O great king! I know three cities, prosperous, thronged with men, strong in troops and horses: of these by my own power I will obtain the lordship, and deliver it to you. But you must make no delaying, and go at once.” (The Jataka: Vol. III & IV: Book XII: p-106) (နက္ခိမုဗ္ဗာကို နက္ခိမုအေဂံလိက်ကို ပွဲမှုအေဂံလိက်ဟုခေါ်ဝေါ်ရ။ ‘ခါန်ကိုဗိုလ်မှူးပုဂံ’ မှူး၌ ‘စီရင်ဗိုလ်မှူးပုဂံ’၊ ဗတ်ဗုဒ္ဓကမ္မံ ‘စစ်အင်္ဂါလေးပါး(စစ်ကြောင်းလေးကြောင်း)ကို ပြင်ဆင်သည်’ ဒးကော်အမိပ္ပါယ်ရ။ ပွဲမှုဗုဒ္ဓကို ပွဲမှုအေဂံလိက်ကို အမိပ္ပါယ်သတ်ဏအံ့၌ ဟုံမွဲဒေက်ဒိုင်ရ။)

- သိုင်ကော်အမတ်သကိုင်ပွဲမှန်တံညးဂမ္ဘိုင်တဲ ကိုခါန်နင်ဗိုလ်မှူးပုဂံပုဂံ၌ ဝံကော်အိုတ်တဲ အမတ်တံကျင်ပွဲဇကရာတ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၆၇။ ၇-၁၅၄။ အစွောံ။) ပွဲမှုဗုဒ္ဓ/ မင်းသည် အမတ်တို့ကိုခေါ်၍ --၊ “--၊ မြို့၌ စည်လည်စေ၍ ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို ခုဝေးကြကုန်။ ကြာမြင့်ခြင်းကိုမပြုမူ၍ သုံးပြည်ထောင်တို့ကို ယူကုန်အံ့” ဟုဆိုသည်ရှိသော် --။ (၅၅၀။ စတု-၄၀။ ညောင်ကန်။) ပွဲမှုအေဂံလိက်/ Then the king summoned his courtiers, and thus addressed them, “--- Send the drum a-beating about the city, **assemble** the army, make no delay, for I am about to take three kingdoms!” (The Jataka: Vol. III & IV: Book XII: p-106/107)

- ခါန်ကော်ဗိုလ်မှူးပုဂံပုဂံ၌ သိုင်ဇက်အာရ။ လဒံကွေ့ရးတဲ သိုင်ကလောင်စရ။ (၅၅၀။ ၆-၄၇၂။ ၇-၁၆၈။ အစွောံ။) (ခါန်ကော်ဗိုလ်မှူးပုဂံပုဂံ၌ = to assemble or prepare the four divisions of the army)

- “ယုံတွညး၊ ကလော်မွဲဂ် ပိုဝံညာတ်ဒိုင်ဇကုခေရအံ။ ခေ့စတဖျုန်မွဲဟ်ရောင်အံ။ ယံခေ့လုပ် ကျင်ချင်မွဲ ခေ့ဂစိုတ်စမွဲဟ် အိုသိုချင်ရအံ။ ကိုဗိုင်ရပ်ခေ့ညါရအံ။” “သာဓု ဝံရ” သိုင်ဂးတဲ သိုင်ကိုခါန်မွဲဟ် သိုလွဟ်ဗျဟ်သွင်တဲ ဗိုင်စွောံလဝ်သုသာန်ဂ်ရ။ (၅၅၀။ ၆-၅၁၃။ ၈-၁၅၉။ အစွောံ။) ပွဲမှုဗုဒ္ဓ/ “အရှင်မင်းကြီး၊ တယောက်သောဘီလူးသည် ကိုယ်ထင်ပြ၍ သုသာန်၌ လူသားကိုစား၏။ ထိုဘီလူးသည် အစဉ်သဖြင့် မြို့တွင်းသို့ဝင်၍ လူကိုသတ်၍ စားလတ္တံ့။ ထိုဘီလူးကို ဖမ်းအံ့သောငှာ သင့်၏” ဟု ကြားလျှောက်ကုန်၏။ မင်းသည် “ကောင်းပြီ” ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် “ထိုဘီလူးကို ဖမ်းကြကုန်လော့” ဟုစေ၏။ ဗိုလ်ပါအပေါင်းသည် သွားကုန်၍ သုသာန်ကို ဝန်းရံကုန်၏။ (၅၅၀။ စတု-၆၂၈။ ညောင်ကန်။) ပွဲမှုအေဂံလိက်/ “Sire, an ogre in a visible shape is eating human flesh in the cemetery. In course of time he will find his way into the city and kill and eat the people. You ought to have him caught.” The king readily assented, and gave orders for his seizure. An armed force was stationed all round the city. (The Jataka: Vol. V & VI: Book XVI: p-12)

((((((((((((((((((()))))))))))))))))))))